

det er noget, som Historikerne enten ganske have overset eller behandlet som noget latterligt, nemlig den Begivenhed, da George Fox lavede sig selv et Sæt Tøj af Læder. Jeg kan forsikre det ærede Ministerium om, at der er jo efter det at dømme noget tilbage endnu, inden de slaa den Rekord, der saaledes allerede er sat.

Maa jeg til sidst gøre et Par politiske Bemærkninger. Uniformer kunne jo betragtes baade paa den ene og den anden Maade. I det offentlige Liv ere Programmerne Partiernes Uniformer. Jeg begriber ikke, at man ikke snart kan lade være med her i Landet at lave disse lange detaillerede Programmer. Jeg synes, at Sporene maa skræmme. Jeg synes, at f. Eks. Reformpartiet ved at se paa sit Program, sit gamle Program, og bemærke, hvorledes det paa Hovedpunkter er blevet realiseret, maa være bange for at lave et nyt detailleret Program. Disse Programmer ere jo i Virkeligheden kun egnede til at binde den enkelte, indsnævre Personligheden, og desuden ere de af den Art, at Folk i Virkeligheden ikke kunne huske dem, uden naar det gælder at grave dem op for at paavise, at man er løbet fra dem. Dette har været Tilfældet med baade det ene og det andet Program, selv Socialdemokraterne have jo fundet det oportunt ved visse Lejligheder at forandre Program. Da de f. Eks. for 4 Aar siden opdagede, at de mulig skulde til at være Flertal i nogle Byraad, lavede de om paa visse Krav i deres gamle Program, som kunde komme mellem Benene paa dem, naar de fik Ansvar som Flertal i Byraadene. De Radikales Program eksisterer jo ikke i Øjeblikket. Det befinder sig interneret et eller andet Sted, hvorfra det først bliver draget frem, naar de tro at være tilstrækkeligt stærke til at bære det igen. Jeg synes, at alle disse Spor burde skræmme.

Der er blevet talt noget om det Skel, som i Virkeligheden burde være det politiske Skel her i Landet, og der begyndte den højtærede Konseilspræsident med at sige, at det var Højre, han vilde bekæmpe, idet han havde en anden Samfundsopfattelse end Højre. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), Socialdemokraternes Ordfører, korrigerede straks dette og hævdede, at Skellet laa mellem alle de andre Partiers Samfundsopfattelse og Socialdemokraternes Krav om den socialistiske Udvikling. Saa kom det ærede Medlem fra Holbæk (Rode) og vilde strø noget Sand paa og forklarede:

Nej — Skellet er den almindelige Valgret. Jeg skal hertil bemærke, at medens min Stilling til den almindelige Valgret blandt andet fik Udtryk i min Afstemning med Hensyn til den kommunale Valgretslov, maa jeg sige, at disse almindelige Talemaader om den almindelige Valgret og Folkets Flertal, saadan som vi f. Eks. i Aftes hørte dem af det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen), forekomme mig at være af ret uheldig Art, idet de ere egnede til at forvirre dem, som ikke se særlig dybt i Tingene. Den almindelige Valgret og det deraf affødte saakaldte Folkets Flertal kan have sin Opgave, sin Mission, kan have sin Berettigelse, men det er ogsaa alt. Jeg vil gøre opmærksom paa, at et Flertal som saadant har aldrig tænkt en Tanke. Det har aldrig gjort en Opfindelse eller Opdagelse, det har aldrig planlagt et Fremskridt. Det er ikke et Flertal, der har grundlagt Buddhismen eller Kristendommen eller Muhamedanismen. Det er ikke et Flertal, som har lavet de politiske Forfatninger, det er ikke et Flertal, som har skrevet Goethes „Faust“ eller Holbergs Komedier. Det er ikke et Flertal, som har opdaget Røntgenstrålerne eller opfundet Dampmaskinen eller opdaget Elektromagnetismen. Det er heller ikke et Flertal, som har været ved Nordpolen for nylig. (Afbrydelse). Ja, det er meget uheldigt for ham, som har været der, thi saa havde han straks haft Ret. Det er heller ikke et Flertal, som opfandt Georgeismen eller Marxismen. Forholdet er faktisk det, at et Flertal har aldrig nogen Sinde skabt noget. Flertallet kan tilegne sig noget, slutte sig til noget, bedømme noget, men netop i, hvad jeg her har anført, ligger jo, at det i Virkeligheden har sin begrænsede Betydning.

Og det har det ogsaa af den Grund, at som Skel betragtet er Spørgsmaalet om Valgretten Spørgsmaalet om et Middel, og derfor kan man ikke sidestille Valgrets-spørgsmaal og Samfundsopfattelse, thi Spørgsmaalet om den almindelige Valgret er kun Spørgsmaalet om det politiske Middel, som er det Grundlag, hvorpaa Kampen skal føres om det politiske Maal. Derfor tror jeg, at man bør komme lidt bort fra at bruge disse almindelige Talemaader om almindelig Valgret, Flertal osv., saaledes at disse Ting ligesom blive en Slags politiske Husguder, som man falder paa Knæ for. Det kan rimeligvis i vor Tid psykologisk forklares derigennem, at man lever i en Tvivlens Tidsalder, hvor man ikke tror paa noget, og saa ligger der i